

vade att hålla den genom flygblad bedrivna propagandan inom rimliga gränser för att på så sätt inskränka valkostnaderna.

Sålunda utgavos jämte tvenne cirkulär, som innehöllo valtekniska uppgifter, endast 4 flygblad, nämligen: Vanstyrets följder av Erik Palmstierna; Kampen för demokratin av Harald Hallén; Socialdemokratin och livsmedelspolitiken av C. E. Svensson; samtliga i upplagor om 400,000 à 600,000 ex., samt följande manifest i 1,000,000 ex.

Till Sverges arbetande folk!

De hittills härskande klassernas och kliekarnas järngrepp om folkens liv håller på att lossna runt om i världen. De tre krigsåren ha sett den ena staten efter den andra övergå till klart demokratiska styrelseformer. Så Danmark redan under krigets första skede, och Holland nu i våras. Men främst bland alla träder fram i världsingripande betydelse revolutionens Ryssland, som i en beundransvärd kraftansträngning med ens kastade sina bojor och trädde in bland de längst framskridna i de fria demokratiska staternas led. I Finland tar demokratin sina redan färdiga statsrättsliga former fullt ut i besittning. Och England moderniserar ytterligare sin demokrati genom att införa kvinnorösträtt och avskaffa ännu kvarstående valrättsprivilegier.

Men den demokratiska stormfloden låter sig icke heller hejdas i de stater, där makten hittills legat fast förankrad i en halvt enväldig monarki, stödd på hären och byråkratin, med riksdagen mest som folklig dekoration. Vi ha nyss sett Ungerns järnkanslär Tisza nödgad att lämna från sig makten till män, beslutna att genomföra demokratin. Österrikes gamla självhärskaresystem knakar i fogarna så hårt, att det genljuder i hela Europa. Och i dessa dagar se vi Tyskland-Preussen, antidemokratis gamla mönsterland, sätet för den stramaste och mest maktmedvetna militarism i världen, med kejsarlöftet om lika rösträtt i Preussen, avgörande inne på demokratins väg, med parlamentarismen som ofrånkomlig, fast ännu ej erkänd konsekvens.

Vad vi skåda över hela världen är sålunda icke blott att demokratin växer i styrka, utan att den går obetvingligt segrande fram i land efter land, möjliggörande därigenom redan vid fredsslutet ett genom den internationella socialdemokratins hjälp på fria, självbestämmande demokratier uppbyggt, omsider enat Europa.

Skall Sverge bli fätalsväldets sista tillflykt?

Skall då Sverge stå ensamt isolerat kvar, oberört av tidsandans mäktiga vingslag? Skall vad som nämnts "frihetens stamort på jorden" bli fätalsväldets sista tillflykt och borg?

Detta är, klart och naket, vår svenska högers program i författningsfrågan. På folkkravet om reformer och närmast den 40-gradigas avskaffande kom Hans Anderssons svar den 5 juni i andra kammaren: "Vi må bäst med den författning vi nu ha."

Gamle kung Oscar II kallade Sverges folk för "världens mognaste". Hur länge skall då detta mogna folk låta behandla sig som politiskt omyndigt och för verklig självstyrelse odugligt? Bränner det ej som en skam för vårt land att då hela Europa står som aldrig förr i det demokratiska genombrottets och frigörelsens tecken, då skulle vårt svenska folk lika fullt stanna tålmodigt kvar under förmynderskap av bolagsmakt och godsägareväld, av storkapitalism och byråkrati, allt sammansvetsat i första kammarens nuvarande majoritet!

Men detta vill den svenska högern, som tydligen tillhör det släkte, vilket ingenting vill lära av de tider det lever i. Därför måste den i de

stundande valen med ökat eftertryck få för sig klargjort att förmynderskapets dagar äro oåterkalleligen förbi. Sverges folk måste genom att i överväldigande skaror gå fram till valurnorna för det parti, som främst bär fram kravet på vår författnings demokratisering, för arbetarepartiet, visa att nu kräver det utan ytterligare fördröjanden eller omsvेष genomgripande författningsrevision; avskaffandet av den 40-gradiga skalan, sloandet av rösträttsstrecken, för vilka nu var femte person och bland industriarbetarna t. o. m. var tredje stupar, och införandet av lika rösträtt och valbarhet för kvinnor som för män.

Höstens val utslagsgivande.

I sitt svar på Hj. Brantings interpellation i författningsfrågan hänvisade statsminister Svartz till valen i höst. Dessa val skola alltså bli utslagsgivande. Regeringens chef och de övriga högerens främsta män, som sitta i regeringen, ha skiekat frågan om författningens demokratisering vidare till Sverges folk. Ett rungande svar, uttryckt genom massökning av socialdemokratis valmansskaror och genom erövrandet av nya mandat åt arbetarepartiet skall alltså efter dessa utfästelser tvinga till och med ett så förstocket parti som vår svenska höger att uppgiva sitt motstånd.

Men därför behöves ett svar med must och kärna i. Det kräves ett svar som befäster vänsterns flertal i riksdagen och som inom vänstern stärker den riktning, som är besluten att fullt ut använda denna parlamentariska maktställning.

Högern vägrar erkänna parlamentarismen.

Ännu tillämpas här i landet alltjämt läran från guds-nåde-kungadömet tider att konungamakten äger att efter eget skön utan samråd med riksdagens majoritet bestämma över regeringsbildandet. Detta är raka motsatsen till den folkliga självstyrelsens och parlamentarismens grundtanke, att en regering skall vara uttryck för vad folkets flertal i valen krävt och ha till uppgift att söka genomföra detta. I borggårdskuppen 1914, kring vilken hela vår höger med hänförelse slöt upp, trädde på det skarpaste fram motståndningen mellan de två principer, som på denna punkt skilja höger och vänster i vårt land. Vår svenska höger — även däri ett eko från preussisk höger — vägrar att erkänna parlamentarismen, som skulle kasta den ur sadeln; den är sedan så länge van att sitta vid makten och bestämma allt, att den tycks anse detta höra med i den gudomliga världsordningen, som icke får rubbas. Förvisso kommer därför vår höger, stödd på en kompakt byråkrati, på penningmakten och på "sfärerna" kring samhällets topp, icke att vika från sin maktställning med mindre än att svenska folket nu vid valen tar sin revansch för 1914 och gör sluträkning med "1914 års idéer" genom att sända till riksdagen en vänster, både tillräckligt manstark och tillräckligt beslutsam att med segrande styrka taga upp kampen för folkkravens förverkligande. Men i en sådan vänster måste det socialdemokratiska arbetarepartiet — det visar tiden själv överallt — bilda den fasta och säkra kärnan.

Ge valen ett sådant utfall, då har man också rätt att förvänta att icke ens den nuvarande majoriteten i första kammaren skall kunna ignorera utfästelserna från en regering, som är i sina ledande män så helt dess egen. Att inlåta sig på försök till att ånyo avvisa folkkraven vore under sådana förhållanden en så hänsynslös utmaning, att den alldeles visst skulle kalla fram Sverges hela arbetande folk till en ännu långt allvarligare rörelse än den, som i våras åstadkom erkännandet att valen nu skulle få gälla som utslagsgivande.

Tala därför nu i valen, Sverges folk, högt och oförtydbart, så att alla slingringsförsök från högerens sida på förhand måste uppgivas!

Högerens reformfientlighet.

Medborgarnas fulla politiska likställighet, utan streck och penninggraderingar i rösträtten, är en gärd av enkel rättvisa. Men det är därjämte

den praktiska förutsättningen för de genomgripande reformer på samhällslivets skilda områden, som vårt folk med stigande styrka kräver.

Högern stoltserar över det reformarbete som utförts. Men vad äro de små eftergifter, som efter segt motstånd stundom avtvungits första kammaren, jämförda med hela den mängd av påträngande radikala reformkrav, som alltjämt ligga olösta! "Författningsstrider ge intet bröd", skrämmer högern. Den vill därmed smussa undan att en författning, där penningen snedvrider valmännens utslag, direkt skärper de orättvisor ifråga om brödets fördelning, som äro oskiljaktiga från varje kapitalistisk ordning.

Erfarenheten har talat. När vi kräva statens och lagarnas stöd åt arbetareklassen i dess väldiga kamp för en bättre levnadsställning, när vi fordra skydd och hjälp åt jordens brukare, när vi kräva naturens stora rikedomar åt det allmänna, när vi begära skydd mot den nya feodalmakten: bolagsväldet, när vi fordra skatterna på de bärkraftiga och bekämpa tullutsugningen, när vi fordra demokratin tillämpad också på åtgärderna för folknykterhet, när vi kräva skolans frigörelse från kyrkligt förmynderskap — på alla punkter, i alla stora aktuella reformkrav, möta vi motståndet samlat och kompakt hos högerns och den 40-gradigas första kammare!

Denna kammare har varit och är alltjämt det starka stödet för militarismens omätliga anspråk. F-båts-politiken och 1914 års härordning är dess verk, och den har sedan fortsatt på samma väg med nya krav. I skarpaste motsats härtill stöder vårt parti Internationalsens aktion för världskrigets snara avslutning genom en tryggad fred i en mellanfolklig rättsordning samt kräver som konsekvens härav en radikal brytning med det gamla rustningssystemet och militärbördornas nedskrivning till det minimum, som kan finnas nödvändigt för att upprätthålla en internationell ordningsmakt.

Men kan någon tro att den 40-gradigas kammare någonsin vill tillåta vårt folk att ställa militarismen på avskrivning? Därför måste den 40-gradiga bort, så att Sverges demokrati må kunna genomföra sin vilja.

Högerns handels- och livsmedelspolitik.

Vår höger känner, då den nu vid valet ställes till ansvar inför det svenska folket, att dess förvaltning av Sverges land under de svåra krigsåren icke kan försvaras.

Med stöd av hr Tryggers första kammare fingo vi borggårdskuppen och hr Hammarskjöld. När världskriget bröt ut, måste allt annat ställas tillbaka för omsorgen om neutralitetens bevarande; hr Hammarskjöld gick icke med krigshetsarna, och hr Wallenberg var deras klara motståndare; det fick räcka tills vidare. Men vad tiden gick blev det allt mera påtagligt att statsministerns neutralitetspolitik var betänkligt ensidigt inriktad. Våra grannländer kommo till uppgörelse, som tryggade deras nödvändigaste tillförsel över haven, utan att stänga nödvändigt varuutbyte söderut. Sverge åter ökade väldigt sin export söderut, men i väster förblev allt svävande, under upprepade konflikter. Visserligen inleddes, trots hr Hammarskjölds avgångshot, hösten 1916 på nytt förhandlingar med England, men uppgörelsen, som snart låg väsentligen färdig, förhalades månadsvis, och under tiden hann det nya u-båtskriget mot de neutrala framskapa nya svårigheter.

Det är därför hopplöst för högern att söka komma ifrån, att hr Hammarskjölds handelspolitik bär en lejonpart i ansvaret för att både livsmedelsbristen och en mängd annan brist, som följer med kriget, drabbat vårt svenska folk vida hårdare än våra grannar och för att våra utsikter nu till vintern peka i så hotande utsträckning på svält och arbetslöshet. Hade icke högern ända in i det sista alltjämt stöttat Den Oumbärlige — låt oss icke glömma de 750,000, som vilseleddes till hyllningsadressen omedelbart före fallet! — så hade möjlighet funnits att slå in på en annan handelspolitik, klart neutral men icke ensidigt orienterad åt Tyskland, och som kunnat tillförsäkra vårt land den spannmål, de fodermedel, de råvaror av skilda slag vi nödvändigt behöva för att föda människor och djur och hålla jordbruk och näringar i gång.

Så stark och allmän är nu förbittringen över den olycksaliga Hammar-skjöldska livsmedelspolitiken, att man fått se högerblad våga det förtvivlade försöket att skjuta skulden för densamma — på socialdemokratien! Vi som hade en medlem bland fem i livsmedelskommissionen och ingen i handelskommissionen, medan högern ensam till sist bestämde i regeringen! Vi som gjort upprepade, men fåfänga framställningar om ändrade linjer i kristidspolitiken, vilka först nu, årtal för sent, börja komma till erkännande! Vi som redan i jan. 1916 uppsade förtroendet till hr Hammarskjölds regering och omsider i mars 1917 lyckades med liberalernas hjälp fälla densamma, under det högern efter sin vana målade ut oss som fosterlandsförräddare därför att vänstern sent omsider lyckades befria landet från ett system, som både utåt och inåt gjort sig lika omöjligt...

Socialdemokratien fredens pålitligaste väktare.

Dylika klumpiga försök att skjuta skulden för kristidssvårigheterna på socialdemokratien ha i allo värdiga motstycken i försök i vissa högerblad och högerpamfletter att skrämja valmännen för socialisterna som — en fara för landets fred!! Sådana försök vågar en i sanning skamlös höger göra, sedan den svenska socialdemokratien under årtal med spändaste uppmärksamhet måst stå på vakt och på kraftigaste sätt måst ingripa gentemot krigshetsarna, som öppet understötts i sin propaganda av många av högerens tidningar och smickrats och uppmuntrats av högerens främste ledare.

Socialdemokratien är fredens pålitligaste väktare. Detta på mångfaldigt sätt bevittnade faktum kan ingen sanningskär människa jäva. Mot angrepp äro vi överallt beslutna att söka värja frihet och självständighet. Men hade socialdemokratien år 1914 haft verkligt inflytande på de nationers öden, från vilka de första krigsförklaringarna utgingo, så hade alldeles visst intet krig utbrutit. Och vad Sverige angår har sedan krigets första dag gemensam skandinavisk neutralitet, som avvisar alla lockelser ut i kriget, från vilket håll de än komma, varit allas vår lösen. Därför avvisade vi i våras lika bestämt president Wilsons hemställan att avbryta de diplomatiska förbindelserna med Tyskland, som tidigare den finsk-tyska aktivismens försök att hetsa oss in i kriget mot tsardömet Ryssland.

Det vittnar om en oblyghet utan gränser i politiskt baktalande, att söka utmåla den svenska socialdemokratien såsom farlig för vårt lands fred. Och detta sker i samma ögonblick som några av den internationella socialdemokratins bästa krafter med hela den svenska socialdemokratins stöd just i vårt lands huvudstad söka åter knyta samman de brustna trådarna mellan alla länders socialdemokratiska partier.

För folkmakt, folkfrihet och folkfred!

Hämtande nytt starkt stöd för hela sin samhällssyn ur världskrigets fruktansvärda erfarenheter fullföljer socialdemokratien sin strävan fram till en ny social ordning, som kan avlösa privatkapitalismens sammanstörtande byggnad och i motsats till denna resas på folkfrihetens, den sociala jämlikhetens och rättvisans grund. Världskriget har ställt i bjärtaste belysning det härskande systemets oförmåga att tillvarataga folkets intressen. I vårt land har denna oförmåga framträtt i högerregeringens politik, som lett till ett tillstånd av halvsvält för folkets stora massa och ställt landet för tid som kommer inför lotande hungersnöd och arbetslöshet.

Mot detta odugliga system kallar den svenska socialdemokratien vårt folk till samling vid valurnorna i september. En genomgripande författningsrevision, som är vårt första krav vid detta val, skall öppna vägen för Sveriges folk att taga sitt öde i egna händer, skall äntligen göra vårt folk till herre i eget hus. Därmed har den oundgängliga förutsättningen skapats för ett kraftigt socialt reformarbete till uppbyggandet

av en social och ekonomisk ordning, där hela folkets lycka och välfärd och icke längre det lilla fåtalets intressen är den bärande och ledande principen.

För folkets fria Sverge, starkt genom alla medborgares känsla av lika rätt och lika ansvar, ett Sverge som stolt kan taga sin plats i de demokratiska staternas led för att bygga upp en trygg fredlig ordning mellan nationer, som frigjort sig från militarismens ok;

för folkmakt, folkfrihet och folkfred;

mot fåvälde, förtryck och nationell fiendskap — det må bli den lösen, varunder Sverges valmän samla sig kring Arbetarepartiet vid de stundande valen.

Stockholm i slutet av juli 1917.

Socialdemokratiska Partistyrelsens V. U.:

H. j. Branting.
Ordförande.

Gustav Möller.
Sekreterare.

Från Tidens förlag utgavos följande broschyrer: Branting: Vågen stiger, 16,000 ex.; Hallén: Författningsrevisionen, 25,000 ex.; P*: Ett skede, 14,600 ex.; P*: Välj, 10,000 ex.; Sandler: Militärfrågan, 14,700 ex.; Svensson: Räkenskap, 20,000 ex. och Ström-Olsson: Rätt eller orätt, 7,000 ex.

På grund av förfrågningar om den hållning våra partivänner i olika valkretsar borde intaga till nysocialisternas parti beslöt partistyrelsens V. U. att göra följande uttalande:

Vid sitt årsmöte i maj 1917 beslöt partistyrelsen uttala:

Vid höstens val skall partiet använda egen partibeteckning — Arbetarepartiet — samt egna listor, och må gemensam partibeteckning med annat parti endast i undantagsfall få förekomma efter samråd mellan partistyrelsens V. U. och vederbörande partidistrikts styrelse.

I anledning av detta uttalande har partistyrelsens V. U. från flera distriktsstyrelser fått mottaga meddelanden, enligt vilka det nya partiets lokala valledningar gjort framställningar om gemensam partibeteckning. När partibeteckningarna icke åtnjuta lagligt skydd kan partistyrelsen ju icke hindra att ovan angivna partibeteckning även användes av andra partier. Skola överenskommelser med det nya partiets avdelningar träffas om beteckningen "Arbetarepartiet" som gemensam partibeteckning, så förutsätter detta emellertid en i väsentlig mån förändrad hållning under valrörelsen från detta partis sida. Det nya partiet begagnar valrörelsen väsentligen till att blåsa till strids emot Sverges socialdemokratiska arbetareparti; dess uppträdande vid valmöten har i mycket högre grad till syfte att nedsvärta och misstänkliggöra detta parti än att rikta valmännens uppmärksamhet på faran av ett fortsatt högervälde. Partistyrelsen anser sig därför böra förklara, att sådana överenskommelser om gemensam partibeteckning icke kunna medgivas med mindre det nya partiets valledningar å de orter, där gemensam partibeteckning skall ifrågakomma, förbinda sig att se till, att dess partis valrörelse riktas mot höger och icke emot Sverges socialdemokratiska arbetareparti.